

Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25902>

Özet

Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği, bireylerin medya içeriğini, özellikle televizyon yayınlarını, eleştirel bir bakış açısıyla anlama ve değerlendirme becerilerini ölçmek amacıyla 2011 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, toplam 18 maddeden ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Geliştirme sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliğini belirlemek için açıklayıcı faktör analizi (AFA) kullanılmış, güvenilirliği ise İç tutarlılık ve kararlılık düzeyleri hesaplanarak ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler

Medya okuryazarlığı, televizyon okuryazarlığı, ölçek geliştirme, psikometri, geçerlilik, güvenilirlik, iletişim becerileri.

Yazarlar

Özgen Korkmaz, R. Yeşil

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin genel medya okuryazarlığı düzeylerini ve özellikle televizyon yayınlarına yönelik eleştirel farkındalıklarını, analiz ve değerlendirme becerilerini nicel olarak belirlemektir. Bu ölçüm, eğitim programlarının geliştirilmesi ve medya bilincinin artırılmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Ölçek, katılımcıların medya mesajlarını nasıl algıladıklarını, bu mesajların amaçlarını sorgulayıp sorgulamadıklarını ve medyanın toplumsal etkileri hakkındaki bilgilerini ölçerek, kapsamlı bir okuryazarlık profili çizmeyi amaçlamaktadır.

Yapı

Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği, Medya Okuryazarlığı genel yapısının altında geliştirilmiştir. Bu yapı, medyanın işlevi, içeriği, temsilleri ve etkileri hakkında bilgi, farkındalık ve eleştirel düşünme yeteneğini kapsar.

Ölçek, yapılan faktör analizi sonucunda iki temel alt boyutta toplanmıştır. Bu alt boyutlar, bireylerin medya mesajlarına yönelik farklı bilişsel ve eleştirel yaklaşımlarını temsil etmektedir. Ölçek, toplam 18 maddeden oluşmakta olup, her bir madde bu iki alt boyuttan birine hizmet etmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çal??malar?, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (medya ve televizyon okuryazarl???n?) ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, yap? geçerlili?ini incelemek amacıyla aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) uygulanm??t?r.

Yap?sal analizlere ek olarak, ölçek maddelerinin kalitesini de?erlendirmek üzere madde ay?rt edicilik güçleri hesaplanm??t?r. Madde ay?rt edicilik gücü, yüksek ve düşük puana sahip gruplar? birbirinden ne kadar iyi ay?rabildi?ini göstererek, maddelerin ölçülen yap?ya ne derece katkı sa?lad???n? belirlemiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n zamandan zamana ve farklı ko?ullar altında ne derece tutarlı? oldu?unu göstermek amacıyla yap?lm??t?r. Bu amaçla iki temel yöntem kullan?lm??t?r: iç tutarlılık düzeyi ve kararlılık düzeyi.

ç? tutarlılık düzeyi, ölçeği oluşturan maddelerin aynı yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu belirlemek için hesaplanm??t?r (genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak). Kararlılık düzeyi ise, ölçeğin farklı zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar üretme yetene?ini de?erlendirmek üzere test-tekrar test yöntemiyle belirlenmiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geli?tirme çal??mas?nda, yap? geçerlili?ini tespit etmek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçeğin altında yatan teorik yap?y? ortaya ç?karmay? hedeflemiştir.

Yap?lan analizler sonucunda Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği, toplam 18 madde ile iki temel alt boyuta ayrılm??t?r. Bu iki alt boyut, medya okuryazarl???n?n farklı yönlerini kapsayarak ölçeğin çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu göstermektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme Ölçeği

Format: Likert tipi derecelendirme ölçeği. Ölçek 2 alt boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır.

Derecelendirme: 5 seçenekli Likert Ölçeği kullan?lm??t?r. Cevap seçenekleri şu şekildedir: "(1) asla", "(2) nadiren", "(3) bazen", "(4) genellikle" ve "(5) her zaman".

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle Türkiye'deki eğitim ça??ndaki bireyler veya genel yeti?kin popülasyonu)

Ya? Grubu: Belirtilmemi?

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??man?n örneklem detaylar? makalede yer almaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Ölçek geli?tirme, medya okuryazarli???, televizyon, psikometrik özellikler, faktör analizi, iç tutarlılık.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Özgen Korkmaz

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut de?il.

İletişim E-posta Adresi: ozgenkorkmaz@gmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut de?il.

İzinler, Ücret ve Uygulama Yeri

Ölçek, 2011 yılında yayımlanan bir makale ile bilim dünyasına sunulmuştur. Kullanım izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Özgen Korkmaz ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir: [medya-ve-televizyon-okuryazarlik-duzeyleri-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Korkmaz, Ö. ve Yeşil, R. (2011). Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi**, 8(2), 110-126.

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan da erişilebilir: acarindex.com

Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır, bu nedenle burada listelenememektedir. Ölçek 2 alt boyut ve 18 maddeden oluşmuştur.

ARABPSYCHOLOGY.COM